

Đây là lời nói của Đồng Văn Kỳ – doanh gia tư nhân, năm 1989 đang là một công nhân bình thường, trước sự ngỡ vực của bao người đã dám nhận lãnh xí nghiệp đứng bên bờ phá sản để rồi sau đó làm nên kỳ tích. Năm 1992 lần đầu tiên Đồng Văn Kỳ đi Hồng Kông, những nhân viên phục vụ ở khách sạn đã nhìn Đồng mới đến từ nội địa bằng ánh mắt khinh bỉ, yêu cầu ông xuất trình hộ chiếu và hết tiền phòng mỗi đêm 3.750 đô la Hồng Kông. Nhưng bây giờ toàn bộ tài sản xí nghiệp của cá nhân Đồng là 1,1 tỉ nhân dân tệ, doanh số bán ra năm 2002 đạt 1 tỉ, xếp vào bảng 20 doanh nghiệp hàng đầu của tỉnh Tứ Xuyên và sánh vai cùng 500 cao thủ trên cả Trung Quốc, ông đang tìm cách xây dựng nhà máy ở hải ngoại.

Đồng Văn Kỳ trực tính, nói năng thẳng thắn, ông mong mỗi luận điểm trong báo cáo chính trị của Đại hội 16, rằng phải bảo hộ thu nhập hợp pháp từ lao động và phi lao động sớm trở thành pháp luật. Đồng lớn tiếng, không rõ ràng minh bạch thì làm ăn phỏng có ích gì, vì công việc nên tôi cần thăng xe con hạng 1,35 triệu nhân dân tệ, ở nhà lầu, ăn khách sạn, nhưng khi tôi chết đi, tiền của, xưởng máy có mang theo được đâu, tất cả chẳng phải sẽ thuộc về xã hội sao? Đồng Văn Kỳ phân nản cái khoản thuế khoá:

“Thuế ở Trung Quốc nhiều quá, phải chiếm tới 73% lợi nhuận, trong khi đó tại Mỹ chỉ 38%, Hồng Kông càng thấp hơn nữa, 16%. Thuế năm 2002 tăng hơn hai lần so với trước. Tôi không ăn uống chơi bởi mà chăm lo cho phát triển, vì sao thuế bây giờ không thể thu ít đi một tí, để tương lai sau này sẽ thu nhiều hơn”. Kế hoạch doanh thu của Đồng Văn Kỳ, năm 2003 này là 2 tỉ nhân dân tệ, năm 2004 – 3,5 tỉ và năm 2005 – 5 tỉ, ông nói: “Nếu chính sách không đảo vị (ra đời, thực thi – ND), thì tôi chỉ còn cách đầu tư ra nước ngoài”.

Phú ông Trung Quốc

Đồng Văn Kỳ mới là một trong số những người giàu lên ở Trung Quốc. Theo kết quả điều tra nghiên cứu, hiện nay Trung Quốc có khoảng 10.000 người

nắm giữ tài sản riêng với giá trị từ 10 triệu đô la Mỹ trở lên. Sẽ rất đổi kinh ngạc khi nghe thông tin dưới đây, rằng phú ông thứ 50 của Trung Quốc năm 1999 tài sản chỉ mới 6 triệu đô la Mỹ, sang năm 2001, cũng thứ bậc ấy nhưng mức độ giàu có đã là 110 triệu, tất nhiên cùng một đơn vị tính, vẫn đồng đô la Mỹ.

Trong số những phú ông đẳng cấp nêu trên không ít vị là chủ doanh nghiệp tư nhân. Kinh tế tư nhân thực sự đã trở thành một lực lượng quan trọng đang thúc đẩy Trung Quốc phát triển. Tính đến cuối năm 2002, kinh tế tư nhân Trung Quốc đã chiếm tỷ trọng 33% trong

toàn bộ nền kinh tế quốc dân của nước này, mỗi năm đóng góp 60% giá trị tăng trưởng công nghiệp. Riêng ở tỉnh Triết Giang 70% tổng số tiền thu thuế là do doanh nghiệp tư nhân nộp lên, so với những năm 1990, kinh tế tư nhân của Triết Giang tăng 19,5 lần về số lượng, 154 lần về vốn đăng ký, 117 lần về giá trị sản lượng, tạo thêm 54 triệu chỗ làm việc cho người lao động.

Cũng như Đồng Văn Kỳ, nhiều người mới giàu lên ở Trung Quốc nhận thấy pháp luật đối với việc bảo hộ tài sản tư hữu, nhất là tư liệu sản xuất của cá thể còn rất mơ hồ, và trên nhiều mặt tư nhân

CỦA CẢI VÀ QUYỀN LỢI

KIỀU THIÊN BÍCH

“Mao Trạch Đông đã làm cho người Trung Quốc đứng lên, Đặng Tiểu Bình đã làm cho người Trung Quốc giàu lên và Đại hội 16 lần này đã làm cho chúng tôi, những doanh nghiệp tư nhân vươn mình một cách triệt để, chúng tôi đã hoàn toàn được đứng với các xí nghiệp quốc doanh ở cùng một vạch xuất phát.

Bước đi của đất nước chúng ta nên mở rộng, không còn đau đớn gì nữa, phát triển, chỉ phát triển thì mới giàu có. Nếu giờ đây xảy ra cuộc chiến, tôi xin hiến dâng một ức (trăm triệu – ND) và hô vang, đánh”.

không được bình đẳng với quốc doanh, cho nên họ đã cố ý chuyển dịch của cải ra nước ngoài. Theo thống kê, vốn đầu tư ngoại quốc rót vào Trung Quốc đã cân bằng với số đổ ra thế giới, ví dụ năm 2002 thu hút được 50 tỉ đô la Mỹ thì đồng thời cũng phóng xả gần như thế!

Của cải và quyền lợi, hay nói đúng hơn là quyền lực giống như anh em sinh đôi, tài sản nhiều hơn lên khiến đòi hỏi chính trị ngày một mãnh liệt theo, họ yêu cầu được nói lên tiếng nói của mình, họ yêu cầu được tham dự các hoạt động chính trị và tự quyết định lấy vận mệnh của chính mình. Trong diễn văn đọc tại lễ kỷ niệm “1 – 7” lần thứ 80 ngày thành lập Đảng cộng sản Trung Quốc, Giang Trạch Dân tuyên bố sẽ cho phép các chủ doanh nghiệp tư nhân được vào Đảng và đến Đại hội 16 thì 236 vị trên đoàn chủ tịch đã có 17 vị là chủ doanh nghiệp tư nhân. Điều này chứng tỏ rằng những người sáng tạo nên của cải cuối cùng cũng đã có vị trí trên sân khấu chính trị. Năm 1982 và năm 1999 từng hai lần Quốc hội Trung Quốc thông qua dự án sửa đổi Hiến pháp, điều quy định rõ ràng là “Nhà nước bảo hộ quyền lợi và lợi ích hợp pháp của kinh tế cá thể và kinh tế tư nhân”.

Năm 2003 này, Tổng cục công thương nhà nước đang thanh lý và hủy bỏ những văn bản pháp quy, những chính sách kỳ thị kinh tế cá thể và kinh tế tư nhân phát triển, sửa chữa hoàn thiện một hệ thống văn bản pháp quy, chính sách mới nhằm ủng hộ và khuyến khích kinh tế cá thể và kinh tế tư nhân lớn mạnh. Tiếng nói của dân gian “yêu cầu khoản mục bảo hộ quyền tài sản tư hữu phải được ghi vào Hiến pháp” ngày một rõ ràng. Kết quả điều tra năm 2002 tại ba thành phố lớn là Bắc Kinh, Thượng Hải, Quảng Châu cho thấy 93% số người được hỏi đã tán thành Hiến pháp bảo hộ tài sản tư hữu của công dân. Ba lần hội nghị Mặt trận đoàn kết toàn quốc các năm 1998, 2003, Hiệp hội công thương cũng ba lần đưa ra đề án sửa đổi Hiến pháp xác nhận điều khoản bảo hộ quyền tài sản tư hữu.

Ngày 23.12.2002, dự thảo Luật

dân sự đầu tiên kể từ khi thành lập nền cộng hòa nhân dân ở Trung Quốc đã hoàn tất, hiện đang đi vào trình tự thảo luận thẩm định của cơ quan lập pháp, trong đó phần nói về quyền lợi vật chất là được mọi người quan tâm chú ý nhất. Khoản mục quyền sở hữu tư nhân có sáu điều quy định, rằng nhà nước bảo hộ sự tích trữ của tư nhân, bảo hộ tư nhân đầu tư và lợi ích thu được bằng đầu tư, bảo hộ quyền thừa kế tài sản tư nhân và những quyền lợi hợp pháp khác. Động sản và bất động sản của doanh nghiệp tư nhân nếu có đủ các điều kiện pháp nhân thì thuộc sở hữu của pháp nhân đó, trường hợp không có thì sau này sẽ dựa vào pháp luật hoặc các quy định mà xác định quyền sở hữu được thụ hưởng.

Hữu hằng sản giả hữu hằng tâm

Hơn nửa thế kỷ qua, quan niệm về tài sản của người dân Trung Quốc đã có sự chuyển biến mang tính cách mạng, muốn trở về với truyền thống được quy nạp trong các câu tục ngữ, hoặc danh ngôn thánh hiền, tỷ như “Nhân bất vị kỷ, thiên chu địa diệt” (nghĩa là: con người mà không vì bản thân mình thì chẳng còn trời đất nào nữa, tất cả đều sụp đổ, hủy hoại tan tành). Mạnh Tử nói: “Hữu hằng sản giả hữu hằng tâm, vô hằng sản giả vô hằng tâm, câu vô hằng tâm, phóng bích tà xỉ, vô bất vị kỷ”. Lời dạy này của thầy đã làm sáng tỏ tính tất yếu và tính hợp lý của tài sản tư hữu, vì theo nghĩa từng chữ mà luận bàn thì thầy khẳng định, rằng người có tài sản vĩnh cửu sẽ có tấm lòng bất biến, ngược lại “vô hằng sản” ắt là “vô hằng tâm”, và nếu vậy ắt có ra sức đuổi tà trừ ma áu cũng là sẽ lãng phí, bởi chẳng ai mà không lo cho bản thân mình. Song song với sự xác nhận, công nhận tài sản tư hữu một cách sống phẳng như Mạnh Tử thì con người vẫn mong muốn không quá ư chênh lệch giàu nghèo, nhất là phải công bằng, yên ổn.... Và vì vậy mà Khổng Tử đã dạy thêm: “Bất hoạn quả nhi hoạn bất quân, bất hoạn bản nhi hoạn bất an”, có nghĩa không sợ ít chỉ sợ không công bằng, không sợ nghèo chỉ sợ không yên ổn. Sau này người ta bèn dần đã hoá câu nói

của thánh hiền cho dễ hiểu và cứ thế lưu truyền mãi đến ngày nay: “Khi cần ra tay là phải ra tay, cậu có mình có, chúng ta đều có”. Ngẫm lại, danh ngôn khuyết danh nêu trên thật là đạo lý, bao hàm cả Khổng lẫn Mạnh.

Nhưng ... Hiến pháp của Trung Quốc bản năm 1954 đã quy định, kinh tế quốc doanh là lực lượng lãnh đạo và cơ sở vật chất trong nền kinh tế quốc dân, nhà nước phải bảo đảm ưu tiên cho kinh tế quốc doanh phát triển. Sự tôn nghiêm thần thánh của tài sản công cộng là không thể xâm phạm, cấm chỉ bất kỳ ai lợi dụng tài sản tư hữu để phá hoại tài sản công cộng. Nhà nước thực hiện chính sách hạn chế đi tới tiêu diệt kinh tế phú nông và trong một thời gian nhất định sẽ tước bỏ quyền lợi chính trị của địa chủ phong kiến và nhà tư bản quan liêu. Địa chủ, phú nông, nhà tư bản trong quá trình bị tước đoạt ruộng đất, tài sản còn đồng thời phải trải qua sự hành hạ về tinh thần và thể xác... Rồi những năm Đại cách mạng văn hoá, cái thời của bọn người chỉ đầu đá và súng đạn thì đặc đức đã trầm luân tới điểm đáy, xã hội rơi vào tình cảnh vô pháp vô thiên... John Locke (1632 – 1704), triết gia người Anh đã nói: “Không có quyền tài sản, thì không thể có phi, chính nghĩa”. Đến như xâm phạm quyền tài sản mà không xem là phi nghĩa thì thử hỏi còn chính nghĩa gì nữa để luận bàn. Quyền tài sản là cơ sở của tất cả các quyền khác về con người, vì vậy đảng chấp chính cần làm cho mỗi công dân có được cơ hội và quyền lợi phát triển toàn diện.

Đương nhiên mưu cầu giàu có theo đuổi phát triển không thể một bước tới trời. Còn nhớ những năm mới cải cách mở cửa ở Thẩm Dương nơi tập trung cơ man là xí nghiệp quốc doanh cỡ lớn và vừa, người ta từng lưu truyền một câu vè: “Giàu vào Đại Bắc, nghèo đi Bắc Đại”. Đại Bắc là tên gọi tắt của nhà tù Thẩm Dương, còn Bắc Đại là Đại học Bắc Kinh. Đây là cái buổi giao thời giữa kinh tế kế hoạch và kinh tế thị trường, ai nấy cứ giữ khư khư cái bát cơm bao cấp, ăn gạo vua ban, chỉ người tuyệt đường sống, không thuộc biên chế của bất cứ xí nghiệp quốc

doanh nào, những người vừa mãn hạn tù nay được phóng thích, hoàn cảnh rất khó khăn mới đi làm kinh tế cá thể, chấp nhận mọi sự kỳ thị để sinh nhai và khởi nghiệp từ hai bàn tay trắng. Nhưng hôm nay bát sắt tráng men hay bát sứ Giang Tây, tất cả đều không quan trọng, chủ yếu là cái gì đựng trong những cái bát ấy. “Ngũ Ai Nhai” (dãy phố Năm Yêu) ở Thẩm Dương, buổi đầu là nơi mưu sinh của hộ cá thể nay bỗng dưng trở thành siêu thị bán sỉ, tư liệu sản xuất và tư liệu sinh hoạt, tuyệt nhiên không có quốc doanh, chỉ mỗi một tầng lớp xã hội mới, các doanh gia tư nhân, không chỉ Đại Bắc mà cả Bắc Đại nữa. Câu về hơn 20 năm trước bây giờ đã biến tấu lưu truyền xuống tận miền Nam Trung Quốc: “Nhất đẳng làm ăn kiếm tiền, nhị đẳng đành đến nha môn xin cái chức thư lại”. Thời thế quả đã thay đổi rất nhiều, mưu cầu giàu có, theo đuổi phát triển là tất yếu, hợp lý và giá trị.

Bảo hộ quyền tài sản tư hữu

Dẫu vậy ngay một lúc đòi giải quyết rốt ráo vấn nạn bất bình đẳng giữa quốc doanh và tư nhân là ảo tưởng, là không khả thi, vì vậy trước

mắt đang trong giai đoạn chuẩn bị dư luận để cụm từ “bảo hộ quyền tài sản tư hữu” được ghi vào Hiến pháp và Luật dân sự, nghĩa là quyền tài sản được xác nhận, khẳng định ở Trung Quốc. Đạt đến mức ấy là cơ bản lắm rồi, bởi từ đó sẽ giải quyết được các quyền khác về con người. Bất luận chủ thể của quyền khác về con người. Bất luận chủ thể của quyền tài sản là ai thì khi hành xử quyền này cũng phải điều hoà thoả đáng mối quan hệ giữa nhà nước, tập thể và cá nhân. Nếu hành xử quyền tài sản công cộng không được tùy ý xâm phạm lợi ích cá nhân, thì tương tự, hành xử quyền tài sản tư hữu cũng không được tùy ý xâm phạm lợi ích công cộng.

Vấn đề mà hiện hay đang có người băn khoăn và do đó bảo lưu ý kiến là ghi cụm từ “bảo hộ quyền tài sản tư hữu” vào Hiến pháp, Luật dân sự sẽ khiến dân nghèo tuyệt đường sinh sống. Tính đến cuối năm 2002, ở Trung Quốc còn rất nhiều dân công từ nông thôn ra thành phố làm thuê đang bị những ông chủ tìm đen quít 12 tháng lương. Đã có người phải lấy cái chết để kháng cự, xả thân vì luật pháp, bởi vì tiền lương là mồ hôi,

máu và sinh mạng của họ. Các nhà kinh tế học lên tiếng, người nghèo hiện nay ở Trung Quốc thuộc vào quần thể yếu thế, tài sản của họ rất dễ bị xâm phạm, tuy nó rất nhỏ rất ít, nhưng liên quan đến mạng sống con người, nên càng phải được bảo hộ trước tiên. Bảo hộ tài sản của người nghèo không bị xâm phạm là bảo hộ quyền sinh tồn và quyền phát triển cho họ. Người nghèo cũng có khát vọng làm giàu và khả năng làm giàu, chỉ cần nhà nước bảo hộ một cách nghiêm ngặt quyền tài sản của họ, thì mỗi đồng tiền họ kiếm được không bị ai cướp đoạt, dần dà tích tiểu thành đại và nhờ đó mà sau một thời gian họ sẽ thoát nghèo tiến lên tầng lớp trung sản. Kinh nghiệm cho thấy, nếu một xã hội có 60% nhân khẩu đủ điều kiện trở thành trung sản thì xã hội ấy là trường trị cửu an (có nghĩa ổn định lâu dài, thậm chí dễ dàng lãnh đạo). Mỗi hay bảo hộ quyền tài sản tư hữu còn có ý nghĩa chính trị xã hội và với Trung Quốc nó là một biện pháp quan trọng để vươn tới mục tiêu tiểu khang ■

Thái Nguyễn Bạch Liên dịch
(theo China Today số 4.2003)

(Tiếp theo trang 25)

Mô hình hợp nhất kinh tế 3X3

Ở góc độ tổ chức, tổ chức thành công khi thấu hiểu khách hàng/người nhận và môi trường ngoại tác, thành thạo ở những gì đang làm để có thể tối đa hóa lợi nhuận (hoặc phục vụ nhiều người nhận đối với tổ chức phi lợi nhuận) và có vai trò quan trọng ở tầm cỡ quốc gia và quốc tế. Vì vậy, tổ chức phải nắm bắt nhu cầu khách hàng trong nước/khách hàng quốc tế và phải trở thành nhà sản xuất hàng đầu nhằm tối đa hóa lợi nhuận và có được tầm quan trọng trên bình diện quốc gia/quốc tế. Sau đó, nhóm/doanh nghiệp thành công tại cấp độ quốc gia/quốc tế tạo ra nhiều cơ hội thành công cho từng cá nhân.

Ở góc độ quốc gia, một quốc gia thành công khi quốc gia có nền kinh

tế mạnh, tập trung phát triển các ngành công nghiệp hoặc phân khúc ngành có giá trị gia tăng cao. Nền kinh tế phát triển mạnh chỉ có thể xảy ra khi trong chính bản thân quốc gia chứa đựng nhóm/doanh nghiệp có tầm quan trọng trên phạm vi quốc gia/quốc tế; những hạ tầng cơ sở hữu hiệu từ pháp lý, kinh tế, tài chính đến kỹ thuật và có khả năng xâm nhập thị trường quốc tế giàu có. Vì vậy quốc gia phải nỗ lực xây dựng hệ thống cơ sở hạ tầng chất lượng cao, chính sách tài chính tiền tệ hiệu quả để khuyến khích cá nhân và tổ chức tập trung phát triển ngành hoặc phân khúc ngành có giá trị gia tăng và thu hút các cá nhân, tổ chức mang tầm cỡ quốc tế. Tăng trưởng kinh tế bao giờ cũng gắn liền công bằng xã hội. GDP theo đầu người cao, tỉ lệ lạm phát, tỉ lệ thất nghiệp thấp, năng suất lao động cao và cán cân thương mại quốc tế là phần thưởng cho những nỗ lực

như thế. Các yếu tố trên, khi thực hiện được, sẽ đem đến một “cuộc sống sung túc cho nhiều người” và một “quốc gia hùng mạnh” cho mọi người dân ■

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Brigham, E.F., Gapenski, L.C. and Ehrhardt, M.C., Financial Management - Theory and Practice, 9th Edition, Dryden Press, Orlando, Florida, USA, 1999.
2. Griffin, R.W., Fundamentals of Management, 2nd Edition, Houghton Mifflin, 2002.
3. Gwartney, Stroup and Sobel, Economics - Private and Public Choice, 9th edition, Dryden Press, 1999.
4. International Monetary Fund, IMF Manual on Fiscal Transparency, hyperlink "<http://www.imf.org/external/np/fad/trans/manual/index.htm>" \t "_blank" <http://www.imf.org/external/np/fad/trans/manual/index.htm>
5. Shaw, M., Group Dynamics: The Psychology of Small Group Behavior, McGraw-Hill, 1976.
6. Tran, H.V. et al. "Systemic Impacts of Governments on Economic Development," Economic Development Review, September 2002.
7. Torado, M.P., and Smith, S.C., Economic Development, 8th edition, Addison-Wesley, 2002.